

Script bij Instructievideo

Instructie door Don Moussa Pandzou

Casus 1: Activisme en klimaat

Mijn naam is Don Moussa Pandzou en ik ben geboren in Congo. Op mijn vijfde verhuisde ik samen met mijn ouders en zus naar België. Voor mij is niets toeval. België was geen willekeurige keuze: het land deelt een beladen geschiedenis met Congo, net zoals Nederland dat doet met Indonesië en Suriname.

Ik groeide op in België, tussen verschillende culturen. Zoals veel mensen met een migratieachtergrond leef ik voortdurend in een gesprek tussen die werelden. Maar eerlijk: die culturen worden zelden als gelijkwaardig gezien. Er is bijna altijd een hiërarchie. Alles wat ik hier leerde, werd beschouwd als waardevoller dan wat ik in mijn moederland had kunnen meekrijgen. Hoe ouder ik werd, hoe meer ik me begon af te vragen wie mijn ouders waren vóór ze naar Europa vertrokken. Waarom zouden twee jongvolwassenen hun huis, familie en toekomst achterlaten om helemaal opnieuw te beginnen? Mijn vader werkte in België dertig jaar lang als fabrieksarbeider, tot aan zijn pensioen. Toch bleef hij trouw aan zijn passie: houtbewerking. Hij spaarde houtbewerkingsmachines, stuurde ze naar Congo en koesterde altijd de droom om daar een eigen houtatelier te hebben.

Waarom moest een gediplomeerde timmerman uit een land met het op één na grootste regenwoud ter wereld emigreren om te kunnen werken?

Tien jaar geleden reisde ik met mijn vader terug naar Kinshasa. Hij nam me mee naar de houthaven van Kinkole, de plek waar hij als kind rondliep en droomde van werk. Vandaag is dat gebied grotendeels in handen van buitenlandse investeerders: Chinezen, Libanezen, Afghanen, zelfs de familie Bin Laden en de familie Bush bezitten er stukken regenwoud en exporteren het hout. En de Congolezen? Zij leven van de restjes. Ze recyclen afvalhout, gebruiken het om te koken, of verkopen het voor een paar dollar.

Toen begreep ik waarom mijn vader zijn dromen niet in eigen land kon waarmaken. Als jonge afgestudeerde timmerman ging hij vastberaden aan de slag, maar raakte snel gedesillusioneerd. De haven bood geen kansen aan gewone burgers. Alles draaide om het transporteren en exporteren van houtsoorten die vanuit het binnenland aankwamen. Het Congolese regenwoud levert gigantische winsten op voor multinationals en corrupte politici, maar de bevolking krijgt er nauwelijks iets voor terug. Velen overleven met amper vijf dollar per maand.

Het verzet van mijn vader zat in het volharden: zijn studies afronden, blijven dromen, hard werken, en uiteindelijk op latere leeftijd toch een eigen houtatelier oprichten in de haven waar hij ooit hoopte te beginnen.

Congo beschikt over een regenwoud dat zijn gelijke niet kent. Na de Amazone is het de grootste groene long van de aarde. Maar die long wordt elke dag verder aangetast. Het is alsof een topsporter gedwongen wordt te roken: je verzwakt het lichaam dat je in leven houdt.

De manier waarop de houtindustrie in Congo is georganiseerd, is als een kanker voor het land zelf. Toch tonen verhalen als dat van mijn vader dat verzet mogelijk is. Dat zelfs in een systeem dat je klein houdt, de keuze om niet op te geven een daad van verzet wordt.

Script bij Instructievideo

Mijn vader leerde mij dat verzet verschillende vormen kan aannemen. Hij vertelde het mij niet, maar hij toonde het. Vandaag staat hij trots voor zijn eigen atelier. Mijn vader is niet alleen, heel wat mensen verzetten zich en gaan op zoek naar rechtvaardigheid.

De filosoof Achille Mbembe spreekt ook hierover. En hij daagt ons uit om op zoek te gaan naar rechtvaardigheid. Hoe zien jullie die rechtvaardigheid? Wat is jullie vorm van verzet? Hoe zouden jullie je organiseren om meer rechtvaardigheid te bereiken?

In Congo is er een grote uitdaging rond het oerwoud. Vandaag is het precies alsof dat oerwoud aan het afsterven is omwille van de noden die we hier hebben. Ook Achille Mbembe praat hierover. Hij vertelt ons dat de noden van het klimaat ook onze noden zijn. Dat we hier allemaal bezorgd over moeten zijn. Omdat als de tweede long van de wereld wordt aangetast, afgebroken. Dan gaan wij ook moeilijkheden hebben om te ademen. Aan jullie is het nu om gelijkwaardige, constructieve oplossingen te geven.

